

Consecințele unui Brexit fara acord asupra României

Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (UK), ca urmare a referendumului privind retragerea din Uniunea Europeană (UE) din 23 iunie 2016 și a notificării retragerii din Uniunea Europeană la data de 29 martie 2017, ar urma să parasească Piața Unică și Uniunea Vamală.

Acest aspect ar veni odată cu expirarea perioadei de tranziție, în 31 decembrie 2020, dacă este ratificat Acordul de retragere al UK din UE de către Parlamentul britanic, până în 31 octombrie 2019.

Această situație ar permite partenerilor să se angajeze în negocieri privind încheierea unui acord de comerț liber, aplicabil după expirarea perioadei de tranziție a UK din UE. În caz contrar, relația comercială dintre UE și UK va fi guvernată de regulile Organizației Mondiale a Comerțului, începând cu 31 octombrie 2019.

Ca urmare a ultimelor evoluții în politica internă a UK, alegerea lui Boris Johnson ca lider al Partidului Conservator și implicit ca înlocuitor al Theresei May ca prim-ministru al UK, obiectivul noului guvern este retragerea din UE în 31 octombrie 2019, cu sau fără un acord. Având în vedere aceste aspecte și refuzul UE de a redeschide negocierile privind Acordul de retragere, este iminentă retragerea UK din UE fără un acord, situație care va avea un impact important asupra schimburilor comerciale dintre UE și UK.

Potrivit datelor Institutului Național de Statistică (INS), la nivelul anului 2018, exporturile românești către piața UK înregistrau o valoare de 2,874 miliarde de euro, reprezentând 5,5% din totalul exporturilor României către statele membre UE. Balanța comercială pozitivă România – UK din 2018, contabilizând 1,129 miliarde de euro, reflecta nivelul mai scăzut al importurilor, acestea depășind 1,7 miliarde de euro. Importurile României din UK reprezentau, în 2018, 2,8% din totalul importurilor României provenite din statele membre UE.

Este de remarcat creșterea cu 12,23% a exporturilor românești pe piața UK în 2018, comparativ cu anul precedent, cu toate că 2018 a prezentat o serie de incertitudini cu privire la retragerea UK din UE. De asemenea, pe fondul unei creșteri cu doar 3,22% a importurilor provenite din UK, balanța comercială pozitivă a României a crescut cu 29,76%.

În plus, conform datelor Eurostat privind comerțul cu servicii (până în 2017 inclusiv), România a exportat în 2017 servicii în valoare de 1,688 miliarde de euro în UK, reprezentând 10,05% din totalul serviciilor exportate către statele membre ale UE. Acestea au crescut cu 31,94% față de anul anterior și au contribuit la expansiunea balanței

comerciale pozitive în comerțul cu servicii cu 152,71%, pâna la valoarea de 637 milioane de euro.

În domeniul promovării și protejării investițiilor straine directe, România și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord au semnat și ratificat Acordul între Guvernul României și Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord privind promovarea și protejarea reciproca a investițiilor, acord care a intrat în vigoare în 10.01.1996. Acesta va trebui amendat dacă UK devine stat terț UE, pentru a corespunde cu noile cerințe UE în domeniul politicii de protejare a investițiilor straine directe.

Retragerea Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord din Uniunea Europeana fara un acord va însemna revenirea la prevederile acordurilor comerciale multilaterale, sub egida Organizației Mondiale a Comerțului (OMC). Prin urmare, vor fi aplicate taxele vamale la nivelul clauzei națiunii celei mai favorizate. Media taxelor vamale aplicabile exporturilor catre Marea Britanie ar fi de 5,7%, iar cea a taxelor vamale aplicabile exporturilor din Regatul Unit catre piața UE ar fi de 4,3%, ajungând pentru unele produse agricole sa depășeasca 20%.

Marea Britanie a publicat, în 13 martie, taxele vamale provizorii propuse la nivelul Organizației Mondiale a Comerțului în cazul unui no-deal Brexit. Astfel, operatorii economici din UK nu vor plăti taxe vamale pentru majoritatea bunurilor importate, în cazul retragerii din UE fara un acord. Din valoarea actuala a importurilor de bunuri în UK, 87% nu vor fi supuse unor taxe vamale. Pentru restul de 13% din valoarea importurilor de bunuri vor fi aplicate diferite regimuri tarifare: un mix de taxe vamale și contingente tarifare va fi aplicat importurilor de carne de oaie, miel, porc, pui și celor de produse lactate; menținerea unor taxe vamale pentru autovehicule cu scopul sprijinirii industriei auto britanice. Cu toate acestea, producătorii de autovehicule din UK care depind de lanțurile de producție europene nu vor plăti taxe vamale pentru componentele auto importate din UE; menținerea unor taxe vamale pentru produse ceramice, fertilizatori și combustibili, în contextul sprijinirii producătorilor britanici în fața concurenței inechitabile din partea producătorilor din alte state în care aceste sectoare sunt subvenționate excesiv. Cu scopul asigurării accesului pe piața favorabil statelor în curs de dezvoltare pentru importuri specifice precum banane, trestie de zahar și anumite tipuri de pește, vor fi menținute taxele vamale aplicabile acestor produse, având în vedere ca statele în curs de dezvoltare vor beneficia în continuare de acces preferențial pe piața UK.

În ce privește țara noastră, principala temere legata de scenariul no-deal este legata de libera circulație a cetățenilor, având în vedere dimensiunea diasporei românești din Marea Britanie (a doua cea mai mare dintre statele membre), precum și accesul la unitățile de învățământ britanice (UK este principala destinație pentru studenții români).

Referitor la relația comerciala, aceasta va avea de suferit prin introducerea de taxe și proceduri vamale care vor îngreuna circulația bunurilor. Așa cum arata și statistica româneasca, exporturile catre UK au scazut în primele 5 luni ale acestui an, comparativ cu anul precedent (-6,7%). Principalele categorii de bunuri care au înregistrat scaderi sunt: vehicule și echipamente pentru caile ferate (-925%), cereale (-327%), lemn și produse din lemn (-133%), automobile (-131%) și articole de îmbracaminte (-110%).

Este de remarcat faptul ca Marea Britanie a înregistrat o scadere masiva a importurilor din Uniunea Europeana în prima jumatate a acestui an. Conform datelor publicate de Oficiul Național de Statistica, importurile de bunuri din Uniunea Europeana au scazut cu 18 miliarde GBP în trimestrul II al acestui an (-13%). Principalele categorii la care s-au înregistrat scaderi au fost produsele chimice, echipamentele de transport și mașinarii.

De asemenea, un alt aspect important este cel legat de înmatricularile de autoturisme noi în Marea Britanie. Conform statisticilor furnizate de Asociația producătorilor și comercianților de autoturisme, în prima jumatate a acestui an au scazut înmatricularile de mașini noi cu 3,5% față de perioada similara a anului precedent. Cea mai importanta scadere s-a înregistrat la mașinile diesel (-19,7%). Analizând acest aspect pe fiecare marca auto în parte, se remarca faptul ca înmatricularile de mașini Dacia au crescut cu 33,6%, una dintre cele mai mari creșteri

(dupa Alpine +936% și MG +43,68%). În aceste condiții este de așteptat ca exporturile de autoturisme catre Marea Britanie sa reînceapa sa creasca odata cu diminuarea stocurilor din lanțurile de distribuitori auto Dacia (care probabil au importat masiv autoturisme în anul precedent, ca masura preventiva în cazul unui no-deal Brexit).

Astfel, deși exporturile României catre Marea Britanie înregistreaza o scadere dupa o perioada foarte îndelungata de creștere, analiza categoriilor de produse afectate și a factorilor generali legați de economia britanica și incertitudinile legate de Brexit, arata ca acest fenomen este unul obiectiv, care afecteaza majoritatea statelor membre UE. În cazul în care Regatul Unit va parasi Uniunea Europeana la 31 octombrie fara un acord, diminuarea schimburilor comerciale va continua, afectând în special categoriile de produse care au un lanț de producție strâns legat între companii britanice și europene (industria auto, industria alimentara, industria farmaceutica).

De asemenea, un factor important, care va afecta nivelul schimburilor comerciale din punct de vedere valoric este reprezentant de deprecierea lirei sterline, lucru care va face ca exporturile britanice sa fie mai competitive, iar importurile sa scada din punct de vedere valoric.

Totodata, drepturile cetățenilor britanici care locuiesc în România sau a cetățenilor români care locuiesc în UK (dreptul la ședere, de desfășurare a unei activități comerciale, de a iniția și exercita activități independente și de a constitui și administra întreprinderi) ar putea fi îngradite în eventualitatea unui no-deal Brexit. În prezent, în condițiile apartenenței la UE, prin art. 49 din TFUE se garanteaza dreptul de a iniția și exercita activități independente, precum și dreptul de a constitui și administra întreprinderi, în special societăți și firme. În cazul Brexit fara un Acord de retragere – scenariul no deal Brexit, exista semne de întrebare privind dreptul de ședere sau de exercitare a activităților economice de catre cetățenii români pe teritoriul UK.

În același timp, mobilitatea persoanelor în scop de afaceri este un aspect de luat în considerare pentru companiile ai caror angajați se deplaseaza în scop de afaceri în UK, având în vedere ca în cazul retragerii UK din UE fara un acord, mobilitatea persoanelor, chiar și în scop de afaceri, ar urma sa fie îngradita.